

Wat kost het overnemen van een bedrijf nu écht

Bedrijfsovername is duur. Het maakt het voor jonge boeren en tuinders lastig om een levensvatbaar bedrijf over te nemen. Ook de financiële positie van de ouders na de overname speelt een belangrijke rol. En wat kost het overnemen van een boerenbedrijf nu écht? Jochum doet een boekje open.

Door Marije Wenneke

Jochum is een Achterhoekse melkveehouder van 30 jaar. Hij zit al tien jaar bij zijn vader Wim in maatschap en vindt het nu tijd worden om het bedrijf helemaal over te nemen. Jochum woont met zijn vriendin Aafje in het dorp. Aafje werkt part-time als juf op de basisschool en vindt het leuk om af en toe bij te springen op het bedrijf.

Samen met zijn vader melkt Jochum met 100 koeien een quotum van 750.000 kilo melk vol. Er zijn gemiddeld 80 stuks jongvee en het areaal grond bedraagt 55 hectare. Om het bedrijf over te nemen, moet Jochum het deel van zijn vader in het bedrijf overnemen.

Inmiddels zijn de taxateurs langs geweest en die hebben de grond, de gebouwen, het vee en de machines getaxeerd. De overnamewaarde van het bedrijf blijkt 1.641.597 euro te zijn. Dat bedrag is gefinancierd met 872.500 euro aan langlopende schulden en het eigen vermogen van beide maten. Jochum heeft 269.097 euro eigen vermogen in het bedrijf opgebouwd, Wim 500.000 euro.

De overname

Naast het overnemen van de schulden, moet Jochum zijn vader uitkopen voor 500.000 euro. Wim krijgt op zijn beurt te maken met de fiscus. Wil hij volledig met de belasting-

dienst afrekenen, dan kost dit hem 141.733 euro. Veel geld, daarom kiezen vader en zoon voor het 'fiscaal geruisloos doorschuiven'. Voordeel is dat Wim slechts 2971 euro naar de belastingdienst hoeft te brengen. Het nadeel is voor Jochum: hij kan de komende jaren minder afschrijven op onder meer onroerend goed en gebruiksvee. Om dit nadeel te compenseren, wordt de contante waarde van de geschatte extra belasting in mindering gebracht op de overnamesom. Deze wordt daarmee 481.000 euro. Bovendien krijgt Jochum nog een schenking van zijn vader van 75.000 euro en neemt hij het bedrijf dus uiteindelijk niet over voor 500.000 euro, maar voor 406.000 euro.

Inkomen

Een van de vereisten bij een bedrijfsovername is, dat de opvolger het bedrijf ook echt kan voortzetten. Als hij in de jaren na de overname geen droge boterham overhoudt, is er natuurlijk iets mis.

In het geval van Jochum bedraagt de totale overnamesom, inclusief de schulden en overnamekosten, 1.285.000 euro. Dit betekent dat hij jaarlijks ongeveer 50.525 euro aan rente moet betalen. Als de melkprijs op 31 cent ligt, haalt Jochum met zijn 100 koeien een saldo van 187.500 euro per jaar. Hier zijn de kosten voor voer en bemesting al vanaf. Overige kosten op het bedrijf, zoals afschrijving van het melkquotum, onderhoud en reparatie, verzekeringen, brandstof, energiekosten en dergelijke, kosten nog eens 116.250 euro per jaar. De bedrijfswinst komt uit op 20.725 euro per jaar. Hier moet Jochum privé van leven, bovendien zijn kosten van nieuwe investeringen en aflossingen ook nog niet meeberekend. Maar momenteel wordt de melk in Nederland goed betaald. Als Jochum dit jaar 35 cent per 100 kilo melk krijgt, komt de bedrijfswinst uit op 58.225 euro. En natuurlijk is er het inkomen van Aafje. Als de melkprijs niet in elkaar stort de komende jaren, kan Jochum prima vooruit met zijn melkveehouderij. Maar hoe zit dat met zijn ouders, wat houden die over aan de overname? Jochum betaalde 500.000 euro voor zijn vaders aandeel in het bedrijf. Wim houdt daar, met aftrek van de belastinglatentie en de schenking van 75.000 euro, 406.000 euro van over. Hij besluit voor 109.00 euro een stakingslijfrentepolis aan te kopen (voor de FOR: belaste fiscale oudedagsreserve)

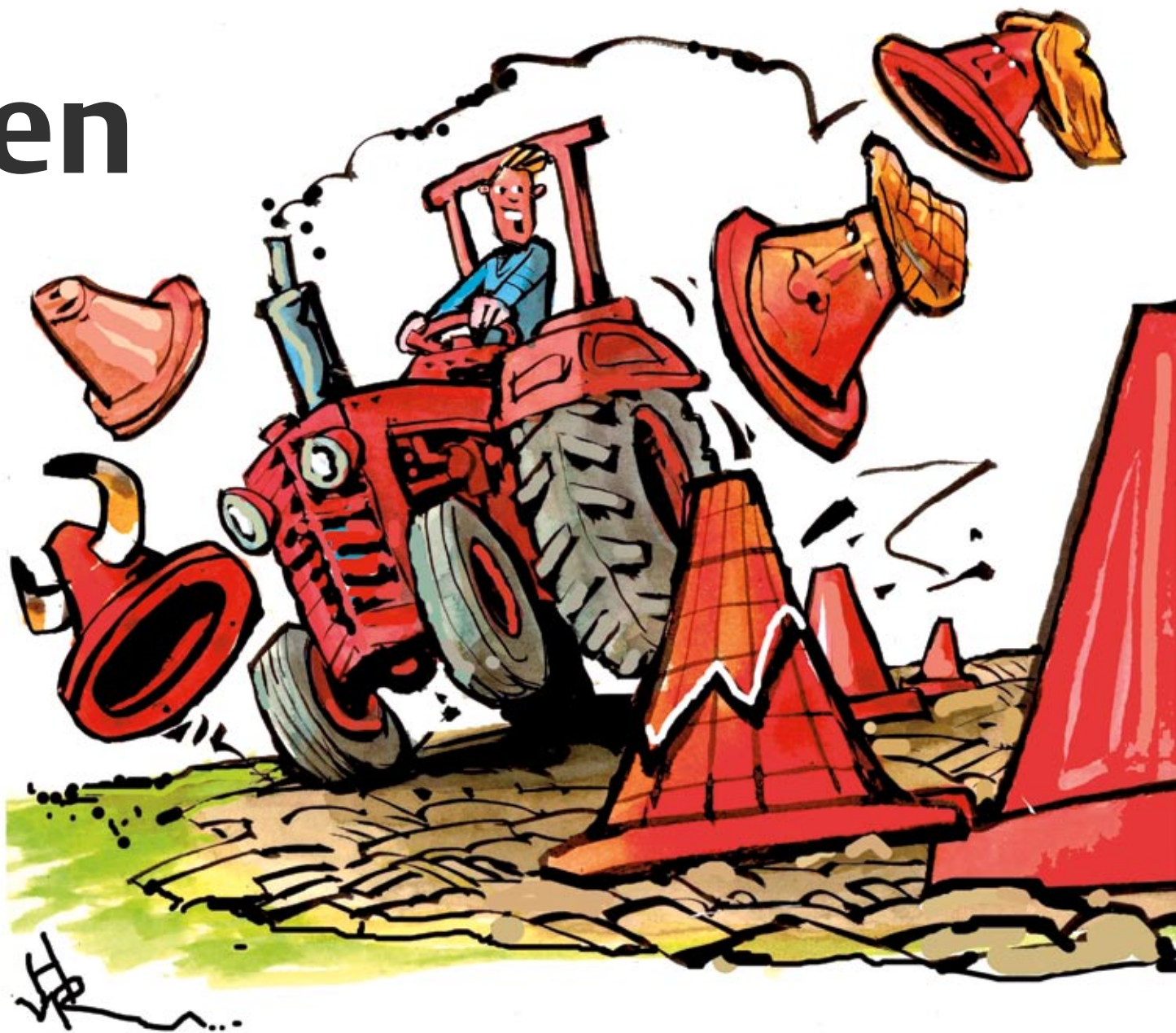
Als Jochum varkensboer was...

Een melkveebedrijf is grondgebonden: de blijvende waarde van de grond biedt financieringszekerheid aan de bank. Bij intensieve veehouderij ligt dat anders: daar zit de financiering veel meer vast op het rendement. Stel nu dat Jochum geen koeienboer was, maar varkenshouder op een bedrijf met 400 zeugen in een verouderde stal op twee hectare grond. Dan zou hij het hele zaakje, inclusief zeugenstapel, overnemen voor 350.000 euro. Dat lijkt minder dan bij de melkveehouderij, maar varkensstallen worden sneller afgeschreven. Bovendien moet de stal in 2013 voorzien zijn van groeuhuisvesting en Groen Label. De renovatie kost Jochum zo'n 500 euro per zeugenplaats; een investering van 200.000 euro.

"Eigenlijk gaat het helemaal niet om het overnamebedrag op zich, maar om de totale schuld in de intensieve veehouderij", verduidelijkt Joan Jansen, varkenshouderijspecialist bij LTO Noord Advies. "Belangrijker is of de opvolger op termijn in het bedrijf kan investeren of niet. Als daar geen geld voor is, heb je een probleem. En als je geld wilt lenen, moet je wel een goede voorwinst draaien, zodat je maximale leencapaciteit stijgt." ←

men t?

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUTENBEEK

en houdt, weer na aftrek van belastingen, 296.529 euro over. Dit zet hij als spaargeld op de bank en hier vangt hij jaarlijks rente over. Samen met zijn AOW- en lijfrente uitkering heeft Wim een inkomen van 23.589 euro per jaar. Bovendien krijgt Jochums moeder Sien ook een AOW-uitkering.

Erfenis

Jochum is niet de enige thuis. Hij heeft twee oudere zussen, Thea en Marieke, die al geruime tijd uit huis zijn. Thea en Marieke vinden het fijn dat het ouderlijk boerenbedrijf wordt voortgezet, maar hebben wel het gevoel dat Jochum wordt voorgetrokken. Niet alleen heeft hij al een schenking gehad bij de overname, ook kan hij lekker op het platteland blijven wonen, terwijl zij op een flatje in de stad zitten.

Jochum en zijn ouders snappen best dat dat niet helemaal eerlijk is. Jochum wil zijn zussen best 'uitkopen', maar hoewel deze term vaak in de wandelgangen wordt gebruikt, is het veel gebruikelijker dat, van het geld dat Jochum aan zijn vader betaalt bij de overname, later een groter deel naar de andere kinderen gaat dan naar Jochum. Wim en Sien besluiten om hun erfenis te veranderen ten gunste van Thea en

Marieke. Daarover zijn ze nog in overleg met de notaris. Inmiddels is de overname achter de rug. Jochum werkt keihard en zit stiekem al te denken over uitbreiding. Hij wordt nog regelmatig geholpen door zijn vader, die met Sien in het huis in het dorp is gaan wonen, terwijl Jochum en Aafje de boerderij hebben betrokken. Beide stellen laten elkaar in de waarde en ook het contact met Thea en Marieke is goed. "Er komt heel wat bij kijken en ik heb er ook best tegenop gezien, maar uiteindelijk is de hele overname supergoed verlopen", blikt Jochum terug. ←

Een boekje opendoen

Een boekje open doen over je financiële situatie is niet gemakkelijk. Jochum heeft er geen problemen mee, maar Jochum bestaat dan ook niet. Toch had hij zomaar wel echt in de Achterhoek kunnen rondlopen, want zijn situatie is afgeleid van een bedrijfsovername die wel in het echte leven heeft plaatsgevonden. Voor het melkveehouderijvoorbeeld zorgde Jan Ruesink, adviseur bij GIBO Groep AGRO Advies in Doetinchem. Hij geeft ook cursussen binnen het NAJK over bedrijfsovername. ←